

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ PUBLIC MANAGEMENT

№ 1 (38) – квітень 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Публічне урядування
Свідоцтво KB 21596-11496 P
Видається з листопада 2015 року
Періодичність: 1 раз на квартал + 1 на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 24.04.2024)
Видання є таким, що реферується в міжнародних та вітчизняних наукометричних базах:
Index Copernicus, ResearchBib, Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar, "Україніка наукова", "Джерело".
Згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2018 № 1218 збірник "Публічне урядування" внесено до Списку друкованих періодичних видань, що включаються до Переліку наукових фахових видань України, яким присвоєно категорію "Б".
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.
Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат, цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення (зі збереженням авторського стилю та головних висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальність за надану ними інформацію.
Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.
Адреса редакційної колегії:
ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом"
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
Офіційний сайт видання:
www.journals.maup.com.ua/index.php/public-management

Public management
Certificate KB 21596-11496 P
Published from november 2015
Pereodisity: 4 times on a year + one
Published by the decision of Academic council of Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 5 from April 24, 2024)
Collection is included to the international and domestic scientometrics databases Index Copernicus International, ResearchBib, Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar, "Україніка наукова", "Джерело".
According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated November 7, 2018, № 1218, the collection "Public management" is included in the List of printed periodicals, which are included in the List of scientific professional editions of Ukraine, which have been assigned the category "B".
The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.
The authors are responsible for the content, accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves the right for a little change and reduction (with preservation of the author's style and main conclusions). Editors can not share the world views of the authors and are not responsible for the information provided.
Materials filed in the author's edition.
Reprinting — with the editorial's permission strictly.
Address of the editorial board:
Interregional Academy of Personnel Management
Str. Frometivska, 2, Kyiv, Ukraine, 03039
Official site:
www.journals.maup.com.ua/index.php/public-management

Публічне урядування : збірник. № 1 (38) — квітень 2024. Київ : ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом", 2024. 92 с.

Lin Sike

Research on Chinese and global vocational education
public administration: a comparative analysis
and literature review.....6

Вороніна В. В., Черниш В. О.

Чи потрібна Україні політика щодо зброї?.....14

Делятинчук А. І.

Розвиток гірських територій України
як складова стратегії ЄС
для Карпатського регіону25

Дзвінчук Д. І., Гринишин І. І.

Сутність, зміст та напрямки вдосконалення
інституту звернення громадян в Україні.....32

Дуброва А. М.

Визначення інституційно-правового механізму
забезпечення правопорядку і безпеки
в сучасному праворозумінні.....39

Могиль В. О., Дангадзе С. Д.

Організаційна складова механізмів
публічного управління
в умовах надзвичайних обставин в Україні.....47

Негрич М. М.

Поняття та моделі
державно-приватного партнерства.....54

Ніколаєв К. Д., Семенець-Орлова І. А.

Процес прийняття рішень
у сфері екологічної безпеки:
виклики децентралізації влади в Україні.....61

Салюк-Кравченко О. О.

Механізми публічного управління
реформуванням паливно-енергетичного
комплексу України.....68

Сухий Д. В.

Трансформаційні процеси
в Україні в умовах війни.....79

Яцино О. В.

Проблема розбудови національного війська
у добу революції 1917-1921 років:
управлінський аспект.....85

Негрйч Микола Михайлович,

кандидат наук з державного управління, докторант Міжрегіональної академії управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, e-mail: N5085878@gmail.com; orcid.org/0009-0002-4494-3759

Negrych Mykola Mykhailovych,

Candidate of Sciences in Public Administration, Doctoral Student of the Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, 2, Frometivska Str., e-mail: N5085878@gmail.com; orcid.org/0009-0002-4494-3759

ПОНЯТТЯ ТА МОДЕЛІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Мета роботи. Обґрунтування ознак та моделей державно-приватного партнерства (ДПП) та уточнення понятійно-категорійного апарату дослідження ДПП.

Методологія. Дослідження засноване на досить широкій науковій базі, пов'язаній з осмисленням багатьма поколіннями вчених таких питань як роль держави в економічному розвитку, форми державного регулювання, державної підтримки та прямої участі в економіці, роль приватних сторін у різних сектори економіки, свобода підприємництва, роль державно-приватного партнерства.

Методологічну основу дослідження складають методи аналізу та синтезу, а також метод порівняльного аналізу, об'єднані у цілісну методологію.

Наукова новизна. Дістало подальшого розвитку узагальнення ознак державно-приватного партнерства на основі аналізу різних інституційних та наукових підходів незалежно від приналежності до тієї чи іншої країни, організації чи наукової галузі до розуміння сенсу державно-приватного партнерства, а саме: об'єднання ресурсів, насамперед фінансових, але не лише (наприклад, технологічних); поділ ризиків та результатів; довгостроковий характер співробітництва; договірний характер відносин; громадська значимість співробітництва у вигляді реалізації будь-яких інфраструктурних проектів чи вирішення стратегічних державних завдань; відсутність можливостей вирішити завдання без такого партнерства; ефективність у порівнянні з іншими формами реалізації проектів.

Уточнено понятійно-категорійний апарат дослідження шляхом тлумачення сутності ДПП як заснованого на письмовому договорі довгострокового об'єднання ресурсів публічних та приватних партнерів з фіксацією поділу ризиків, відповідальності та результатів між ними, з метою вирішення важливих державних завдань та/або здійснення інфраструктурних проектів у суспільних інтересах, які не можуть бути ефективним чином вирішені/здійснені без участі приватних партнерів.

Висновки. На основі аналізу різних інституційних та наукових підходів до розуміння сенсу державно-приватного партнерства, можна зробити висновок, що незалежно від приналежності до тієї чи іншої країни, організації чи наукової галузі, даний вид співробітництва держави та приватних сторін характеризується такими ознаками: об'єднання ресурсів, насамперед фінансових, але не лише (наприклад, технологічних); поділ ризиків та результатів; довгостроковий характер співробітництва; договірний характер відносин; громадська значимість співробітництва у вигляді реалі-

зації будь-яких інфраструктурних проектів чи вирішення стратегічних державних завдань; відсутність можливостей вирішити завдання без такого партнерства; ефективність у порівнянні з іншими формами реалізації проектів.

Не можна погодитися з тими, хто підводить під державно-приватне партнерство будь-які види співробітництва між державою та приватними особами. Таке змішання не дозволяє проводити аналіз форм безпосередньо державно-приватного партнерства та робити висновки про його переваги, недоліки, ефективність порівняно з іншими формами співробітництва, вирішувати питання щодо його вдосконалення. Наявність досить чітких відмінностей державно-приватного партнерства з інших форм співробітництва держави з приватними акторами, і навіть наявність особливих історичних і наукових передумов його розвитку, проаналізованих вище, вимагає закріплення у визначенні цих особливих характеристик.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, моделі, ознаки, ресурси, ризики, результати.

CONCEPTS AND MODELS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP

The purpose of the work. Justification of the signs and models of public-private partnership (PPP) and clarification of the conceptual and categorical apparatus of PPP research.

Methodology. The research is based on a fairly broad scientific base, related to the understanding by many generations of scientists of such issues as the role of the state in economic development, forms of state regulation, state support and direct participation in the economy, the role of private parties in various sectors of the economy, freedom of entrepreneurship, the role of state – private partnership.

The methodological basis of the research consists of the methods of analysis and synthesis, as well as the method of comparative analysis, combined into a complete methodology.

Scientific novelty. The generalization of the features of public-private partnership on the basis of the analysis of various institutional and scientific approaches, regardless of belonging to one or another country, organization or scientific field, has been further developed to understand the meaning of public-private partnership, namely: pooling of resources, primarily financial, but not only (for example, technological); separation of risks and results; long-term nature of cooperation; contractual nature of the relationship; the public importance of cooperation in the form of the implementation of any infrastructure projects or the solution of strategic state tasks; lack of opportunities to solve tasks without such a partnership; efficiency compared to other forms of project implementation.

The conceptual and categorical apparatus of the study was clarified by interpreting the essence of PPP as a long-term pooling of resources of public and private partners based on a written contract, with the fixation of the division of risks, responsibilities and results between them, with the aim of solving important state tasks and/or implementing infrastructure projects in the public interest, which cannot be effectively solved/implemented without the participation of private partners.

Conclusions. Based on the analysis of various institutional and scientific approaches to understanding the meaning of public-private partnership, it can be concluded that regardless of belonging to one or another country, organization or scientific field, this type of cooperation between the state and private parties is characterized by the following features: pooling of resources, primarily financial, but not only (for example, technological); separation of risks and results; long-term nature of cooperation; contractual nature of the relationship; the public importance of cooperation in the form of the implementation of any infrastructure projects or the solution of strategic state tasks; lack of opportunities to solve tasks without such a partnership; efficiency compared to other forms of project implementation.

One cannot agree with those who include any type of cooperation between the state and private individuals under public-private partnership. Such confusion will not allow to conduct an analysis of the forms of direct public-private partnership and draw conclusions about its advantages, disadvantages, effectiveness compared to other forms of cooperation, and to resolve issues related to its improvement. The existence of quite clear differences of public-private partnership from other forms of state cooperation with private actors, and even the presence of special historical and scientific prerequisites for its development, analyzed above, requires consolidation in the definition of these special characteristics.

Key words: public-private partnership, models, features, resources, risks, results.

Постановка проблеми. Сенс «державно-приватного партнерства» (ДПП) як соціально-економічного / суспільного феномену виходить за рамки вузько регульованої юридичної конструкції та означає взаємодію державних структур (у різні історичні епохи та у різних народів представлені різними інститутами – імператорами, монархами та їх апаратом, парламентами та іншими гілками / різновидами органів влади) з особами, які у соціальному та/або економічному плані можуть розглядатися як відносно самостійні актори, які мають можливість приймати незалежні (у визначених законом рамках) рішення.

Ця взаємодія спрямована на досягнення таких довгострокових цілей, які неможливо досягти без неї (а якби це було можливим, то сама по собі така взаємодія не мала б сенсу) і яка полягає в об'єднанні ресурсів та розподілі відповідальності за вирішення окремих завдань, ризиків та результатів. У різних країнах та організаціях існують різні визначення поняття ДПП з урахуванням умов їхньої діяльності та цільової аудиторії. Деякі організації та країни говорять про ДПП у широкому розумінні, не даючи конкретних посилань на схеми/форми/галузі та об'єкти співробітництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Державно-приватне партнерство як одна з форм проектного фінансування, що здійснюється одночасно і державною, і приватною сторонами, з погляду власності на об'єкт, є проміжною формою між моделями з повністю державною або приватною власністю (Запатріна, 2013). Той ступінь, в якому приватна сторона наділяється повноваженнями та правами щодо об'єкта угоди про ДПП, а також її роль/функціонал у реалізації проекту ДПП у рамках життєвого циклу інфраструктурного об'єкта, визначає місце конкретної проектної схеми у континуумі «державна власність – приватна власність» (Пильтай, 2011). За цією ознакою було впроваджено різноманітні схеми реалізації проектів ДПП. Застосування тих чи інших схем багато в чому визначається галузевими особливостями.

Поза увагою науковців залишились аспекти стосовно поняття та моделей державно-приватного партнерства.

Мета статті полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних засад розвитку узагальнення ознак державно-приватного партнерства на основі аналізу різних інституційних та наукових підходів незалежно від приналежності до тієї чи іншої країни, організації чи наукової галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інші країни та організації дають вузько-юридичні формулювання, які можна використовувати у правозастосовчій практиці України. Одні говорять про необхідність поділу ресурсів та ризиків, інші це питання опускають, надаючи більше свободи у трактуванні поняття ДПП. Все це різноманіття визначень державно-приватного партнерства свідчить про вплив культурних та історичних факторів на форми реалізації ДПП у конкретних країнах, а також на рівень регулювання ДПП у цих країнах (використання спеціального, універсального чи казуального законодавства).

Так, у Великобританії ДПП визначають як "механізми, що характеризуються спільною роботою державного та приватного секторів". У найширшому розумінні вони можуть охоплювати всі види співробітництва в рамках взаємодії між приватним та державним секторами, включаючи спільну роботу та спільний розподіл ризиків для реалізації політики, послуг та інфраструктури. Найбільш поширеним типом ДПП у Великій Британії до 2018 р. була «Приватна фінансова ініціатива» (PFI), яка є «угодою, відповідно до якої державний сектор укладає з приватним сектором контракти на купівлю послуг, які зазвичай отримують від інвестицій в активи, на довгостроковій основі, часто від 15 до 30 років» (Public-Private Partnerships, 2016).

США: «закріплена в договірній формі угода між державою та приватною компанією, що дозволяє останньої у узгодженій формі брати участь у державній власності та виконувати функції, що традиційно лежать у сфері відповідальності державної влади». Така угода зазвичай передбачає наявність контракту відповідного урядового агентства із приватною компанією, предметом якого виступають реконструкція, будівництво об'єкта державної власності та/або його експлуатація, управління тощо. Основні права власності щодо цього об'єкта не змінюються, і навіть після передачі об'єкта приватній компанії залишається його власником. Термін ДПП визначає широкий спектр відносин в діапазоні від більш менш простих контрактів, за якими приватна компанія приймає на себе певні ризики і погоджується на систему штрафних санкцій, до комплексних, технічно складних проектів, що включають будівництво, модернізацію, експлуатацію об'єктів та управління ними (U.S. Department of Transportation, 2022).

Нідерланди: «форма співпраці між урядом та бізнесом (у багатьох випадках також за участю НУО, профспілок та/або освітніх установ),

в якій вони погоджуються працювати разом для досягнення спільної мети або виконання конкретного завдання, спільно приймаючи на себе ризики та відповідальність та поділяючи свої ресурси та компетенції» (Public-Private Partnerships, 2016).

Індія: «угода між державною або казенною установою або державним підприємством, з одного боку, та приватним підприємством, з іншого боку, для надання державних активів та/або пов'язаних з ними послуг у суспільних інтересах за допомогою інвестицій, що здійснюються приватним підприємством та/або управлінням ним протягом певного періоду часу, за наявності суттєвого поділу ризиків із приватним сектором, а також коли приватний сектор отримує платежі, пов'язані з результатами діяльності та відповідними певним, заздалегідь встановленим та вимірюваним стандартам ефективності» (Public-Private Partnerships, 2016).

ПАР: «контракт між державною установою/муніципалітетом та приватною стороною, в якій приватна сторона приймає на себе суттєві фінансові, технічні та операційні ризики при проектуванні, фінансуванні, будівництві та експлуатації проекту» (Public-Private Partnerships, 2016).

Танзанія: «угода між суб'єктами державного та приватного секторів, відповідно до якої приватні суб'єкти ремонтують, будують, експлуатують, обслуговують та/або керують об'єктом повністю або частково відповідно до виробничих специфікацій». Приватна особа приймає на себе пов'язані з цим ризики протягом значного періоду часу і натомість отримує вигоди/фінансову винагороду відповідно до погоджених умов, які можуть бути у вигляді тарифів або зборів з користувачів. Таким чином, ДПП – це спільне підприємство, засноване на досвіді кожного партнера і яке найкраще задовольняє чітко визначені суспільні потреби за допомогою найбільш адекватного розподілу ресурсів, ризиків та винагород (Public-Private Partnerships, 2016).

Перу: «форма участі приватного інвестора, яка включає експертизу, знання, обладнання, технології та розподіл ризиків і ресурсів, переважно приватних, з метою створення, розвитку, вдосконалення, експлуатації або підтримки державної інфраструктури або надання державних послуг та/або надання послуг, пов'язаних з тими, які потрібні державі, а також для розробки проектів прикладних досліджень та/або технологічних інновацій» (Public-Private Partnerships, 2016).

Можна проаналізувати визначення ДПП, які надають міжнародні організації.

Світовий Банк: «Довгостроковий контракт між приватною стороною та державною установою на надання державного активу або послуги, в якому приватна сторона несе значний ризик та відповідальність за управління» (World Bank, 2012).

Міжнародний валютний фонд: «ставиться до механізмів, у межах яких приватний сектор надає інфраструктурні активи та інфраструктурні послуги, які традиційно надавав уряд». ДПП використовується в широкому спектрі економічних та соціальних інфраструктурних проектів, але в основному воно використовується для будівництва та експлуатації доріг, мостів і тунелів, мереж легко-рейкових доріг, аеропортів та систем управління повітряним рухом, в'язниць, водопровідних та каналізаційних споруд, лікарень, шкіл та громадських будівель. Типове ДПП набуває форми схеми «проекування-будівництво-фінансування-експлуатація» (DBFO). Відповідно до такої схеми уряд визначає послуги, надання яких він би хотів передати приватному сектору, а потім приватний партнер проектує та будує актив спеціально для цієї мети, фінансує його будівництво та згодом керує цим активом (тобто надає послуги, що їм забезпечуються) (IMF, 2006).

Організація економічного співробітництва та розвитку: «визначається як угода між урядом та одним або декількома приватними партнерами (які можуть включати операторів та фінансуючих осіб), відповідно до якої приватні партнери надають послуги таким чином, що цілі надання послуг урядом були узгоджені з метою отримання прибутку приватними партнерами, і в якому ефективність такого узгодження залежить від достатньої передачі ризику приватним партнерам». Незважаючи на велику схожість між ними, ОЕСР розрізняє ДПП та концесії, на основі величини ризику, який несе приватний постачальник, і того, що є основним джерелом доходу для приватного постачальника (OECD, 2008).

Європейська Комісія: «термін «державно-приватне партнерство» в цілому стосується форм співпраці між державними органами та бізнесом, які спрямовані на забезпечення фінансування, будівництва, реконструкції, управління та обслуговування інфраструктури надання послуг» (ЕС, 2004).

Європейський інвестиційний банк: «це загальний термін для відносин, що формуються між приватним сектором та державними органами, часто з метою залучення ресурсів та/або експертних знань приватного сектору для

надання допомоги у наданні та реалізації активів та послуг державного сектора». Таким чином, термін ДПП використовується для опису широкого спектру робочих механізмів – від вільних, неформальних та стратегічних партнерств до контрактів на надання послуг типу «проекування-будівництво-фінансування-експлуатація» (DBFO) та формалізованих спільних підприємств. У своєму звіті «Evaluation of PPP projects financed by the EIB: Synthesis Report», 2005, ЄІБ дає робоче визначення: «ДПП [визначається] як будівництво та експлуатація інфраструктури приватним сектором (включаючи концесії), які інакше були б надані державним сектором» (EIB, 2004).

Аналітичні агенції також надають власне визначення ДПП.

Standard and Poor's: «це будь-які середньострокові та довгострокові відносини між державним та приватним секторами, що передбачають поділ ризиків і вигод, пов'язаних з багато-секторальними навичками, досвідом та фінансами для досягнення бажаних результатів політики, що проводиться» (S&P, 2005).

Deloitte: «контрактна угода між урядовою агенцією та приватною компанією, яка дозволяє останньої збільшити її участь у наданні громадських послуг» (Deloitte, 2006).

Якщо звернутися до того, як визначають державно-приватне партнерство дослідники, також можна побачити велику різноманітність підходів до цього питання, що часто визначається тими галузями науки, до яких належать автори. Так, Роберт Бейн у своєму дослідженні, присвяченому урокам реалізації проектів ДПП, що фінансуються Європейським інвестиційним банком, визначає ДПП як «альтернативний підхід до традиційних державних закупівель. В рамках типового ДПП приватний сектор проектує, будує, фінансує, експлуатує та підтримує інфраструктуру (наприклад, дороги чи школи) в обмін на пов'язані з результатом платежі від державних установ та/або право стягувати плату з користувачів за послуги. Важливо відзначити, що державний сектор передає проектні ризики приватному сектору у тих галузях, у яких, теоретично, ними краще управляти» (Bain R., 2009). Інші вчені, особливо якщо вони є представниками юридичної науки, вважають, що ДПП має супроводжуватися укладенням конкретного договору. Так, Дж.Аутер розглядає ДПП як контрактну угоду між урядовим агентством та приватною компанією, що дозволяє останній збільшити її участь у наданні громадських послуг (Auther, 2015).

Схожого підходу дотримується І.В. Запатріна: «Державно-приватне партнерство є юридично закріпленою формою взаємодії між державою та приватним сектором щодо об'єктів державної та муніципальної власності, а також послуг, що виконуються та надаються державними та комунальними органами, установами та підприємствами, з метою реалізації суспільно значимих проектів у широкому спектрі видів економічної діяльності» (Запатріна, 2013). О.В. Пильтій дивиться на це питання ширше і пропонує розуміти під ДПП «партнерство між представниками державного та приватного сектору, включаючи наукові та освітні установи, з метою вирішення завдань у сфері суспільних інтересів» (Пильтій, 2011).

На основі аналізу різних інституційних та наукових підходів до розуміння сенсу державно-приватного партнерства, можна зробити висновок, що незалежно від приналежності до тієї чи іншої країни, організації чи наукової галузі, даний вид співробітництва держави та приватних сторін характеризується такими ознаками:

- об'єднання ресурсів, насамперед фінансових, але не лише (наприклад, технологічних);
- поділ ризиків та результатів;
- довгостроковий характер співробітництва;
- договірний характер відносин;
- громадська значимість співробітництва у вигляді реалізації будь-яких інфраструктурних проектів чи вирішення стратегічних державних завдань;
- відсутність можливостей вирішити завдання без такого партнерства;
- ефективність у порівнянні з іншими формами реалізації проектів.

Не можна погодитися з тими, хто підводить під державно-приватне партнерство будь-які види співробітництва між державою та приватними особами. Таке змішання не дозволяє проводити аналіз форм безпосередньо державно-приватного партнерства та робити висновки про його переваги, недоліки, ефективність порівняно з іншими формами співробітництва, вирішувати питання щодо його вдосконалення. Наявність досить чітких відмінностей державно-приватного партнерства з інших форм співробітництва держави з приватними акторами, і навіть наявність особливих історичних і наукових передумов його розвитку, проаналізованих вище, вимагає закріплення у визначенні цих особливих характеристик.

З урахуванням проведеного аналізу різних визначень ДПП та економічного сенсу, що

зкладається у ДПП, можна дати таке визначення – це засноване на письмовому договорі довгострокове об'єднання ресурсів публічних та приватних партнерів з фіксацією поділу ризиків, відповідальності та результатів між ними, з метою вирішення важливих державних завдань та/або здійснення інфраструктурних проектів у суспільних інтересах, які не можуть бути ефективним чином вирішені/здійснені без участі приватних партнерів. Дане визначення є, з одного боку, досить широким та абстрагується від нормативно-правових рамок окремих держав та їх законодавчих актів, а з іншого боку – має конкретні критерії віднесення тих чи інших видів співробітництва держав та приватних осіб до моделі ДПП. ДПП – це не просто співпраця приватних осіб з державою та не будь-яка підписана ними угода, ДПП – це не державна підтримка (яка може супроводжувати і проекти ДПП, але може їх і не супроводжувати), ДПП – це саме партнерство між державою та приватними сторонами.

Ключовими необхідними та достатніми елементами державно-приватного партнерства є держава та приватна особа як суб'єкти, партнерство як вид діяльності, писемність як форма фіксації домовленостей. З огляду на це можна припустити, що державно-приватне партнерство, без обов'язкової прив'язки тільки до економічного життя, склалося в той момент, коли досягнуті домовленості могли бути зафіксовані письмово.

З точки зору того, в якій організаційній формі здійснюється державно-приватне партнерство, можна виділити 2 групи основних загальноприйнятих у всьому світі в даний час моделей ДПП:

1. Договірні моделі: співробітництво між державою та приватним партнером здійснюється у формі договору щодо конкретного інфраструктурного об'єкта/проекту.

2. Інституційні моделі: передбачається створення спільного підприємства, яке у свою чергу реалізує різноманітні проекти.

Аналіз розвитку договірних моделей ДПП, які є предметом розгляду справжньої дисертаційної роботи, говорить про велику їхню різноманітність. Укрупнено їх можна розбити на дві великі групи (інші можливі різновиди є їх похідними):

1. Концесійні угоди. Відповідно до них концесіонер (приватна особа) отримує від концеденту (державна структура або уповноважена їй особа) право користування інфраструктурними активами, що потребують розвитку, та земель-

ними ділянками, на яких вони розташовані (або просто земельними ділянками для будівництва нових інфраструктурних об'єктів). Після певного періоду, що включає інвестиційну фазу та експлуатаційну фазу, всі отримані об'єкти, включаючи земельні ділянки, повинні бути повернені державі. Найчастіше у концесіях джерелом коштів на відшкодування інвестицій концесіонерів, прибутковості на вкладений капітал та фінансових витрат служать прямі платежі користувачів цих об'єктів. Коли все-таки платником виступає концедент, така форма концесії зветься «тіньовий», і навіть у разі платежі прив'язуються до використання введеного в експлуатацію об'єкта (чи «трафіку»).

2. Угоди про державно-приватне партнерство. У різних юрисдикціях вони можуть мати різні назви, наприклад, у Франції – «угода про партнерство» (*marche de partenariat*), у Великій Британії – «приватна фінансова ініціатива» (*private finance initiative*). Основною відмінністю цієї моделі від концесій є те, що в таких угодах ключовим джерелом надходжень для приватного партнера є регулярні платежі уповноваженого державного партнера незалежно від трафіку. Також введений інфраструктурний об'єкт може залишатися у власності приватного партнера, якщо обсяг його інвестицій перевищує обсяг інвестицій з боку держави. Хоча, навіть за наявності такої теоретичної можливості, у таких країнах як Канада та Франція, об'єкти інфраструктури залишаються у державній власності (інакше це може бути розглянуто як прихована приватизація). Іншою відмінністю угод про ДПП від концесійної форми ДПП є те, що приватний партнер може не здійснювати експлуатацію введеного об'єкта, а забезпечує лише будівництво та підтримку його працездатності протягом усього життєвого циклу. Саме тому дана модель знайшла застосування в секторах, в яких держава вважає за краще самостійно експлуатувати інфраструктурні об'єкти, наприклад, у системі охорони здоров'я.

Існують різновиди чи похідні від описаних двох основних моделей ДПП. Так, модель концесії щодо сфери послуг, що застосовується у Франції з XVIII ст. отримала назву «афермаж». А модель угоди про ДПП, яка не передбачає розподілу прибутку (*nonprofit distributing model, NPD*), знайшла застосування для реалізації проектів у Шотландії та в Уельсі. Інша модель угоди про ДПП, що застосовується в Уельсі – «модель спільного інвестування» (*mutual investment model, MIM*).

Висновки. Незважаючи на те, що з економічної точки зору відмінність моделі концесій від угод про ДПП носить ідентичний характер у різних країнах, регулювання цих моделей може здійснюватися за різними правилами, що визначається особливостями правової системи і тієї ролі, яка надається цим моделям законодавцем. Тому, в кожній конкретній ситуації (країна, галузь, розмір проекту та ін.) для кожного з учасників угоди може бути більш менш вигідно використовувати ту чи іншу форму ДПП. Конкретна модель обирається у процесі структурування проекту, у якого проводиться комплексний аналіз всіх умов його реалізації та обмежень, які накладаються учасниками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ: —

1. Auther J. Infrastructure: Bridging the gap. Financial Times. 2015.9.11. URL: <https://www.ft.com/content/0ac1a45e-86c8-11e5-90de-f44762bf9896>
2. Bain R. Review of Lessons from Completed PPP Projects. EIB. p. i 2009.
3. Deloitte Closing the Infrastructure Gap: The Role of Public- Private Partnerships». A Deloitte Research Study. 2006.
4. EC Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions. 2004.
5. EIB The EIB's Role in Public-Private Partnerships (PPPs). 2004.
6. IMF Public-Private Partnerships, Government Guarantees, and Fiscal Risk. 2006.
7. OECD Public-Private Partnerships: In Pursuit of Risk Sharing and Value for Money. 2008.
8. Public-Private Partnerships and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Fit for purpose? 2016. UN-DESA, WP No. 148.
9. S&P Public Private Partnerships: Global Credit Survey 2005.
10. U.S. Department of Transportation (2022). Report to Congress on Public-Private Partnerships. URL: <https://rosap.nhtl.bts.gov/view/dot/28035>
11. World Bank Public-Private Partnerships – Reference Guide Version 1.0. 2012.
12. Запатріна І. В. Публічно-приватне партнерство: потенціал для економік, що розвиваються. Lam-

bert Academic Publishing – Saarbrücken, 2013. 197 с.

13. Пильтій О. В. Сучасні концепції та підходи до визначення державно-приватного партнерства. Економіка. Управління. Інновації. 2011. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2011_2_40.pdf/

REFERENCES: —

1. Auther, J. (2015). Infrastructure: Bridging the gap. Financial Times. 9.11. Retrieved from: <https://www.ft.com/content/0ac1a45e-86c8-11e5-90de-f44762bf9896>
2. Bain, R. (2009). Review of Lessons from Completed PPP Projects. EIB. p. i
3. Deloitte. (2006). Closing the Infrastructure Gap: The Role of Public- Private Partnerships». A Deloitte Research Study.
4. EC. (2004). Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions.
5. EIB. (2004). The EIB's Role in Public-Private Partnerships (PPPs).
6. IMF (2006). Public-Private Partnerships, Government Guarantees, and Fiscal Risk.
7. OECD (2008). Public-Private Partnerships: In Pursuit of Risk Sharing and Value for Money.
8. Public-Private Partnerships and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Fit for purpose? (2016). UN-DESA, WP No. 148.
9. S&P. (2005). Public Private Partnerships: Global Credit Survey 2005.
10. U.S. Department of Transportation (2022). Report to Congress on Public-Private Partnerships. Retrieved from: <https://rosap.nhtl.bts.gov/view/dot/28035>
11. World Bank (2012). Public-Private Partnerships – Reference Guide Version 1.0.
12. Zapatrina, I. V. (2013). Publicno-pryvatne partnerstvo: potentsial dlya ekonomik, shcho rozvyvayut'sya. [Public-Private Partnerships: Potential for Developing Economies]. Lambert Academic Publishing – Saarbrücken, 2013. 197 c.
13. Pyl'tyay, O. V. (2011). Suchasni kontseptsii ta pidkhody do vyznachennya derzhavno-pryvatnoho partnerstva. Ekonomika. [Modern concepts and approaches to defining public-private partnership. Economy]. Upravlinnya. Innovatsiyi. № 2. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2011_2_40.pdf/